



Финансирано от  
Европейския съюз  
NextGenerationEU



**BiOrgaMST**

Биоактивни органични и неорганични  
авангардни материали и чисти технологии



МИНИСТЕРСТВО  
НА ОБРАЗОВАНИЕТО  
И НАУКАТА

## ТЕМА

**Патент; Заявяване на заявка за патент; Заявление за заявяване на патент; Право на авторство; Заявител; Представителство; Форми на правна закрила изобретение и паралелен полезен модел; Полезен модел.**

## **ПАТЕНТ**

Издаден патент е защитен документ, който предоставя правна закрила на патентноспособно изобретение;

Патентът удостоверява изключителното право на притежателя върху изобретението;

Патентът действа по отношение на трети лица от публикацията за издаването му в Официалния бюлетин на Патентното ведомство.

Патентноспособни изобретения са тези, които отговарят на критериите:

Новост – чл. 6 от ЗПРПМ,

Изобретателска стъпка - чл. 9 от ЗПРПМ

Промислена приложимост – чл. 10 от ЗПРПМ

### **Право на заявяване**

Правото на заявяване принадлежи на изобретателя или на неговия правоприменник. Когато правото на заявяване принадлежи на няколко лица, то се упражнява от тях съвместно. Отказът на едно или на няколко от тях да участват в заявяването или в процедурата по издаване на патента не е пречка останалите да извършват предвидените в този закон действия.

Счита се, че заявителят има право на заявяване, докато не се установи друго по съдебен ред.

Правото на заявяване на изобретение, създадено при условията на чл. 15, принадлежи на работодателя, ако той подаде заявка в тримесечен срок от получаване на уведомление от изобретателя за създаването на

изобретението. В противен случай правото на заявяване преминава върху изобретателя, освен ако с договор не е предвидено друго.

Правото на заявяване може да принадлежи съвместно на работодателя и на изобретателя, ако това е предварително уговорено в договор.

Когато изобретението е създадено въз основа на договор, правото на заявяване принадлежи на възложителя освен, ако друго не е предвидено в договора.

### **Право на патент**

Правото на патент принадлежи на лицето, което има право на заявяване .

Ако няколко лица са подали заявки за едно и също изобретение в различно време, право на патент има лицето, подало първата заявка.

Ако няколко лица са подали независимо едно от друго заявка за патент за едно и също изобретение, с една и съща дата на подаване, съответно един и същи приоритет, право на патент има всяко едно от тях.

### **Служебно изобретение**

Чл. 15. ЗПРПМ (1) Изобретението е служебно, когато е създадено при изпълнение на задължения, произтичащи от трудови или други правоотношения на изобретателя, освен ако с договора не е предвидено друго.

(2) Изобретението е служебно съгласно предходната алинея, когато при създаването му:

1. изобретателят е изпълнявал присъщите за длъжността му служебни задължения;
2. изобретателят е изпълнявал задължения извън посочените в т. 1, но те специално са му били възложени и от това се е очаквало създаването на изобретение;
3. изобретателят е използвал материални или финансови (парични) средства, осигурени от работодателя или възложителя, или знания и опит, придобити в резултат на работата.

(3) Когато изобретението е служебно само по отношение на един или на няколко от изобретателите, съответно изпълнителите, разпоредбите на предходните алинеи се прилагат само по отношение на тези изобретатели, на техните работодатели и възложители.

(4) Изобретателят, съответно изпълнителят, по смисъла на този член е длъжен в тримесечен срок от създаването на изобретението да уведоми писмено за това работодателя, съответно възложителя.

(5) Изобретателят, който е създал служебно изобретение, има право да бъде посочен и право на справедливо възнаграждение, ако такова не е било предвидено в съответния договор. При определяне на възнаграждението се вземат предвид:

1. печалбата, реализирана от всички видове използване на изобретението по време на действието на патента;
2. ценността на изобретението;
3. приносът на работодателя, изразяващ се в инвестираните средства за създаване на изобретението, предоставеното оборудване, материали, знания, опит, персонал и друга помощ. Възнаграждението се дължи от работодателя, а когато той не е патентоприетел - от него и патентоприетеля солидарно.

(6) Когато възнаграждението по предходната алинея, независимо дали е уговорено в договор или е определено съгласно посочените правила, е несправедливо с оглед на реално получената печалба и ценността на изобретението, то може да бъде увеличено по искане на изобретателя.

(7) Работодателят, възложителят, изобретателят и изпълнителят са длъжни да се въздържат от действия, които накърняват правата по този член и по чл.13.

- **Заявката за патент съдържа:**

- 1. заявление за издаване на патент;
- 2. описание на изобретението, включително листинг на последователностите съгласно чл.21, когато е приложимо;
- 3. една или повече претенции;
- 4. чертежи, когато това е необходимо;
- 5. реферат;
- 6. декларация за действителния/действителните изобретател/изобретатели.

- **Към заявката се прилагат допълнително следните документи:**

- 1. копие от документ за депозиране на биологичен материал, ако заявката е за изобретение, което включва или се отнася до биологичен материал;
- 2. декларация за приоритет, когато такъв се претендира;
- 3. приоритетно свидетелство, когато се декларира приоритет;
- 4. удостоверение за излагане на изобретението на изложба, когато това е декларирано в заявлението;

- 5. документ за платени такси за заявяване, претенции, когато са повече от 10, се плаща допълнителна такса претендираните приоритети, проверка на формалните изисквания, предварителна експертиза и допустимост; проучване и експертиза, за публикация на заявката, ускорена публикация, ако е поискана такава;
  - б. пълномощно, ако се подава чрез пълномощник.
  
- **В зависимост от случая към заявката може да се приложат:**
  - 1. декларация за лицензионна готовност по желание от заявителя;
  - 2. декларация за микро- и малко предприятие по Закона за малките и средните предприятия, когато заявителят е такова предприятие;
  - 3. декларация за организация на бюджетна издръжка, когато заявителят е такава организация.

### **Заявление за издаване на патент:**

#### **Заявлението съдържа:**

1. наименование на изобретението, което трябва да е идентично с посоченото в описанието; наименованието трябва да отразява кратко и ясно техническата насоченост на обекта, за който се иска закрила, като не трябва да включва измислени понятия, лични или търговски имена и съкращения, с изключение на общоприетите;
2. идентификационни данни за заявителя съгласно ;

3. данни за пълномощника съгласно чл. 6, ал. 2, в случай че е налице упълномощаване;
4. номер и дата на първоначалната заявка в случай на разделена заявка;
5. декларация за предварително излагане на изобретението, когато е налице такова, на официална или официално призната изложба съгласно чл. 11, ал. 2 от ЗПРПМ, която включва наименованието на изложбата и датата на излагане;
6. данни за международно подаване - номер и дата на подаване на заявката по Договора за патентно коопериране по смисъла на § 1, т. 6 от допълнителната разпоредба на ЗПРПМ;
7. декларация за приоритет, съдържаща данните по чл. 13, ако се претендира такъв с подаването на заявката;
8. декларация, че изобретението съдържа класифицирана информация, представляваща държавна тайна съгласно чл. 25 от Закона за защита на класифицираната информация;
9. опис на документите към заявката;
10. подпис на заявителя или на неговия пълномощник, ако е упълномощен такъв.

**Когато изобретателите или някой от тях не е заявител, към заявлението се прилага и декларация за действителните изобретатели, съдържаща информацията по чл. 14 от ЗПРПМ.**

### **Удостоверение за излагане на изобретението на изложба**

Ако в заявката е направена декларация за излагане на изобретението на официална или официално призната изложба по чл. 11, ал. 2 от ЗПРПМ, в тримесечен срок от датата на подаване на заявката като

доказателство за излагането се представя удостоверение, издадено от компетентния орган на изложбата, в което се посочва:

1. че изобретението е било изложено на изложбата;
2. датата на откриване на изложбата;
3. датата на първото излагане на изобретението, когато тази дата не съвпада с датата на откриване на изложбата.

### **Декларация за лицензионна готовност**

Таксите се заплащат в намален размер с 50% от дължимата сума когато е подадена Декларацията за лицензионна готовност по образец на Патентното ведомство и се подава еднократно. Тя може да се направи в заявлението за издаване на патент или да се представи като приложение към заявката, което ще доведе до намаляване на дължимите такси по чл .5, ал. 1 от ЗПРПМ.

В случай че такава декларация се представи след подаване на заявката, се намаляват само таксите след издаване на патента по чл. 30, ал. 5 от ЗПРПМ

**Таксите за заявяване, експертиза и обжалване на решенията на експертизата се заплащат с 50% намаление при подаване на :**

Декларация за микро- и малко предприятие по Закона за малките и средните предприятия

Заявителят декларира, че е юридическо лице, явяващо се микро- или малко предприятие по смисъла на Закона за малките и средните предприятия, чрез декларация за обстоятелства по чл. 3 и 4 от Закона за



малките и средните предприятия. Декларацията може да се направи в заявлението за издаване на патент или да се представи като приложение към заявката по образец на Патентното ведомство или в съответствие с изискванията на Закона за малките и средните предприятия, което ще доведе до намаляване на дължимите такси по чл. 5, ал. 1 от ЗПРПМ.

### **Декларация за организация на бюджетна издръжка**

Декларацията, че заявителят е организация на бюджетна издръжка, е по образец на Патентното ведомство и може да се направи в заявлението за издаване на патент или да се представи, като приложение към заявката, което ще доведе до намаляване на дължимите такси по чл. 5, ал. 1 от ЗПРПМ.

### **ПРИМЕРИ - Заявления и Декларации**

#### **Право на приоритет**

Правото на приоритет се признава от датата на подаване на заявка, която е с установена дата на подаване. Всяка заявка с установена дата на подаване може да послужи за ползване на право на приоритет.

**Когато по заявката не е претендиран приоритет, за приоритетна дата се приема установената дата на подаване на заявката.**

**Правото на приоритет се доказва в тримесечен срок от подаване на заявката с представяне на приоритетно свидетелство, което съдържа точно копие на предходната заявка, от която се**

**претендира за приоритет, и удостоверение, издадено от компетентния орган на държава членка на Парижката конвенция или Световната търговска организация, в която е подадена.**

**Удостоверението трябва да доказва, че представеното копие съответства точно на оригиналното описание, претенции и чертежи на предходната заявка и да указва датата на подаване на тази заявка.**

### **Описание на изобретението**

**Чл. 19. (1) Описанието трябва да разкрива изобретението достатъчно ясно и пълно, така, че специалист в областта по чл. 52, ал. 4 да може да го осъществи**

### **Описанието съдържа:**

1. наименование на изобретението;
2. област на техниката, към която се отнася изобретението;
3. предшестващо състояние на техниката, доколкото е известно на заявителя и което спомага за разбирането, проучването и експертизата на изобретението, включително най-близкото известно решение (прототип) в светлината на решавания проблем, с посочване на източниците на информация;
4. техническа същност на изобретението, така както е определена в претенциите, описана по начин, позволяващ да се разбере техническият проблем, дори когато той не е формулиран изрично и неговото

решаване; посочват се и предимствата на изобретението спрямо предшестващото състояние на техниката, ако има такива;

5. кратко пояснение на фигурите от приложените чертежи, ако има такива;

6. подробно описание най-малко на един начин за осъществяване на изобретението, за което се претендира, като се използват примери, когато е необходимо, и позовавания на фигурите, ако има такива; когато изобретението е пояснено с фигури, след всеки елемент или възел се посочва съответната цифра или буква, с която е обозначен на фигурите;

7. посочва се начинът, по който изобретението може да бъде произвеждано или използвано в промишлеността и селското стопанство, когато това не е очевидно от описанието или от естеството на изобретението.

**Отделните части от описанието се означават със следните заглавия:**

**област на техниката, предшестващо състояние на техниката, техническа същност на изобретението, пояснения на приложените фигури, примери за изпълнение на изобретението, приложение (използване) на изобретението.**

Начинът на описване и последователността на частите на описанието съгласно ал. 3 може да бъде променен, ако това допринася за по-ясното и опростено разкриване на същността на изобретението.

## **Особености на описанията в областта на химията**

**При новите химически съединения с обща формула в примерите се включват представители на различните групи съединения, обхванати от формулата, и метод/методи за тяхното получаване. Посочват се и физико-химичните им характеристики.**

**При вещества, получени по нехимичен път, съдържащи като компонент/компоненти съединения с обща формула, в примерите се включват представители на различните групи съединения, обхванати от формулата.**

**Химическите съединения и техните структури се посочват с тяхното наименование по действащата международна химическа номенклатура.**

**При биологично активни вещества, включително такива, получени от природни суровини, освен физико-химичните характеристики се посочват и резултати от биологични тестове.**

**При лечебните и диетичните хранителни средства се посочват освен физико-химичните характеристики и данните от фармакологични изпитвания за въздействие и безвредност, а когато са проведени клинични изпитвания - данните от тях.**

**При всички други химически средства с определено предназначение се посочват и резултати от приложението им.**

## **Особености на описанията в областта на биотехнологията**

Когато в заявка за биотехнологично изобретение се съдържат една или повече нуклеотидни или аминокиселинни последователности, описанието трябва да бъде придружено с листинг на тези последователности, съставен съгласно изискванията на Административните инструкции към Договора за патентно коопериране, и да се представи по стандарт ST. 26 на Световната организация за интелектуална собственост.

**Листингът трябва да се представи като отделна част от описанието и да се придружава от таблица с данни за последователността и за заявителя. Листинг на последователност, подаден в Патентното ведомство след датата на подаване на заявката, не се счита за част от заявката.**

Когато в листинга, представен като отделна част от описанието, се съдържа текст, този текст трябва да присъства и в основната част на описанието.

**В описанието на заявка за изобретение, отнасящо се до биологичен материал или до използване на такъв материал съгласно чл. 37, ал. 2 от ЗПРИМ, трябва да бъдат посочени и морфологичните и биохимичните характеристики на материала и да бъде предложено негово таксономично описание.**

При изобретения, отнасящи се до нови щамове микроорганизми, в описанието задължително се посочват и: латинското наименование на щама, обозначаващо неговата родова и видова принадлежност; съвкупността от характеризиращи културални, морфологични, физиологични и биохимични признаци; сведения за произхода на щама и/или начина на получаването му. Следва да

**бъдат приведени и данни относно продуцираните полезни вещества с указания за стабилност на полезните свойства.**

**При описания на изобретения, включващи използването на микроорганизми, задължително се посочват само латинското наименование на микроорганизма и данните за депозирането му, като при известни микроорганизми не е задължително предоставянето на данни за депозирането им.**

При изобретения, отнасящи се до клетъчни култури, освен латинското наименование и предназначение се посочват и сведения относно родовата и видовата принадлежност на родителските клетки, както и данни от депозиране, ако клетъчната култура представлява нов технически признак

## **Категории изобретения**

**Претенцията за Продукт съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПРПМ се отнася до физически обект (изделие, устройство, машина или система от взаимодействащи си устройства, както и до вещества или състави). Патентните претенции за продукт включват елементи, компоненти, връзки и/или съотношения между елементите, взаимното им разположение, материали, от които са изработени елементите, и други признаци на продукта, като резултат, функция и т.н., в случаите, когато това се налага за по-ясното и точно определяне на същността му.**

Към категорията **Метод** съгласно чл. 19, ал. 5 от ЗПРПМ се отнасят всички видове действия, прилагани върху материални продукти, енергия, живи обекти, като се използва някакво материално средство.

Патентните претенции за метод включват операции и тяхната последователност, условията, при които се извършват тези операции, както и средствата, необходими за осъществяване на някои от операциите, в случаите, когато това се налага за по-ясното и точно определяне на същността на метода. Към тази категория се включва и използване на продукт.

(3) В една заявка за патент могат да бъдат формулирани претенции, както за различни, така и за еднакви категории изобретения, при спазване на изискванията за единство съгласно чл. 40 от ЗПРПМ.

(4) Когато заявката се отнася до група от изобретения, за всяко изобретение, влизащо в групата, се формулира независима претенция и, ако е необходимо - зависими претенции. Първата независима претенция се формулира за това изобретение, което най-пълно съответства на характера на решавания проблем. Зависимите претенции се групират заедно с тази независима претенция, на която те са подчинени непосредствено или чрез предхождани зависими претенции.

## **Реферат**

Рефератът служи за информационни цели и съдържа:

1. наименование на изобретението;
2. изложение, в което се посочва техническата област, към която се отнася изобретението, и накратко се разкрива същността му; изложението се съставя така, че да може ясно да се разбере техническият проблем, същността на решението на този проблем и специфичните приложения на изобретението.

- (2) Изложението може да включва и химическата формула, която най-добре характеризира изобретението.
- (3) Ако заявката съдържа чертежи, заявителят посочва фигурата, която да се публикува заедно с реферата. Избраната фигура трябва да е на отделен чертеж.
- (4) Признаците, включени в изложението, се придружават от съответстващите им означения на чертежа, който се публикува към реферата, поставени в скоби.
- (5) Рефератът трябва да съдържа до 150 думи

### **Недопустими изрази и данни**

В заявката, описанието, претенциите и реферата не се допускат:

1. изрази или чертежи, противоречащи на обществения ред и добрите нрави;
2. пренебрежителни изрази по отношение на достоверността на защитни и други документи на трети лица, както и за достойнствата на създадените от тях продукти или процеси; обективното сравняване със състоянието на техниката не се счита за пренебрежително;
3. посочване на фирмени наименования и търговски марки на машини, прибори, изделия и др.; такива наименования се заменят с конструктивна или технологична характеристика; употребата им се допуска само в начините и примерите за изпълнение на изобретението;
4. обозначения на типове, серии, условни обозначения на изделия, вещества и други и/или съкратени наименования и наименования с рекламен характер без разшифроване, когато те не са официално възприети в съответната област;



5. съкращения с изключение на общоприетите и други съкращения, утвърдени в съответната област, към която принадлежи изобретението;
6. включване в претенциите на думи и изрази с неопределено значение, като "дълъг", "достатъчно голям" и други, с изключение на приелите гражданственост, като "високо напрежение", "слаба киселина" и др.; включването на такива изрази се допуска само в случаите, когато тяхната употреба позволява ясно разграничаване от нивото на техниката;
7. чертежи и схеми в текста на описанието и претенции;
8. препратки към частите на описанието и чертежите, направени в претенциите.

### **Примери на издадени патенти за изобретения в различни категории**

Съгласно ЗППМ могат да бъдат заявени **патент за изобретение и паралелен полезен модел**.

В случай, че заявката за изобретение се отнася например до метод и устройство или състав и метод за получаването му. Обект на защита на паралелния полезен модел може да бъде устройството респективно състава.

Заявителят може да подаде искане за трансформация на заявката за патент в заявка за регистрация на полезен модел до изтичане на срока за заплащане на таксите по чл. 53 или на срока по чл. 56, ал. 1. Трансформираната заявка запазва датата на подаване и датата на приоритета на първоначално подадената заявка за патент, която се счита за оттеглена.

## **ПОЛЕЗЕН МОДЕЛ**

Критериите на които трябва да отговорят за да бъдат регистрирани полезни модели са : да са нови, промишлено приложими и да имат изобретателска стъпка

Не се считат за полезни модели обектите по чл. 6, ал. 2 и 4 от ЗПРПМ - открития, научни теории и математически методи, резултати от художествено творчество, игри, методи за интелектуална дейност

**Не се регистрират като полезни модели биотехнологични изобретения, методи, химични съединения или тяхно използване, както и обектите по чл. 7**

Заявката за регистрация на полезен модел /аналогично на заявката за изобретение / съдържа, както следва:

- 1.Заявление за регистрация;
2. Описание на полезния модел;
- 3.Чертежи /ако е необходимо/;
- 5.Претенции;
- 6.Реферат;
- 7.Документ за платена такса за заявяване и проверка
8. Пълномощно;
9. декларация за приоритет и приоритетно свидетелство;
10. Декларация за действителните изобретатели;

За дата на подаване на заявката се приема датата на получаване в Патентното ведомство на следните документи: заявление за регистрация; описание; чертежи – ако е необходимо; една или повече претенции. **Описанието съдържа наименование на полезния модел, приложението му, поне един пример за изпълнение, разкриващ техническата му същност, както и предимствата му.**

**Примерни заявления за полезен модел.**

**Примери за регистрирани полезни модели.**

# ***БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО***

**инж. Силва Павлова  
Представител Индустириална Собственост  
Европейски Патентен Представител  
Европейски Представител Търговски Марки и Индустириален дизайн  
Павлова Лозанов ЕООД**